

Центар за обуку паса Војске Србије у Нишу

ВЕРНИ ЧУВАРИ И САБОРЦИ

Они чувају границу и веома важне особе, трагају за људима, експлозивним направама, терористима, дрогом... Из котилишта и дома иду и у специјалне јединице Војске Србије, па их на полигонима у обуци за проналажење минско-експлозивних средстава проналазимо са водичима и дресерима службених паса, који су припадници Одрода војне полиције специјалне намене „Кобре”, 72. бригаде за специјалне операције и Трећег батаљона војне полиције.

Пише Драгана ЈОКИЋ СТАМЕНКОВИЋ

Фото: Милош Савић

У Центру за обуку паса Војске Србије (ЦОП) у нишкој касарни „Књаз Михаило” припадници поменутих јединица стичу вештине које их чине најбољим водичима паса у земљи, док војни службени пси постају трагачи способни да пронађу мине и експлозиве на свим теренима, у просторијама и превозним средствима.

Пре увођења у ову обуку, још као штенад пси пролазе преддресуру у котилишту, једином у овом делу Европе, у коме остају до шест месеци. Групе штенади састављене од браће и сестара првих пола године смештене су у заједничким боксовима, а са осталим од милоште названим „бебама” срећу се свакодневно на вежбалишту. Када напуне пола године, одвајају мужјаке од женки и тада почињу мало озбиљнији тренинзи на великим игралиштима. Водичи, односно дресери, уче их савлађивању препрека, претрази моторних вози-

ла, пртљага, просторија... У питању су немачки овчари, белгијски овчари (малиноа) и лабрадори. То су већински мушке јединке које користе за чување штићених личности. За чуварску службу у Центру за обуку паса дресирају шарпланинце, који су, како наглашава командант Центра пуковник др Зденко Цвијетић, одлични чувари војних објеката и имовине. По завршетку обуке дресирани војни службени пси шаљу се у јединице Војске Србије, али се најдуже после две године са својим водичима враћају у ЦОП на редресуру. Највећи део војних паса, њих неколико стотина, увек је у Центру, који је и највећа одгајивачница службених паса у Југоисточној Европи.

– Стално размењујемо искуства и знања са колегама, не само из војске већ и из полиције. Сарађујемо и са свим цивилним одгајивачницама које имају радне врсте паса. Развијамо и међународну војну сарадњу са војскама које имају развијену кинологију. У свету се данас у службене сврхе највише користе белгијски овчари, који су у српску војску уведени 2004, док за најсложеније

врсте обуке користимо и радне линије немачких овчара. Додаје и да већи-на страних центара нема узгој штенади као ЦОП у Нишу, него да псе старости од једне до три године купују на тржишту. По завршетку радног века пси из Центра се удомљавају или у њему бораве до краја живота. Радни век чуварских паса је до десет година, док је радни век паса за специјалне намене две године краћи.

Пуковник Цвијетић истиче важност извођења паса ван касарне и социјализације са околином у току обуке.

– Пас који чуваштићене личности мора да буде међу људима, возилима, да научи да се не боји уласка у хеликоптер,

Пуковник
др Зденко Цвијетић

Капетан прве класе
др Александар Илић

ЈУТАРЊА ВИЗИТА

Пси у Центру сваког јутра имају лекарску визиту за коју је, између осталих, задужен ветеринар, капетан прве класе др Александар Илић, командир чете за репродукцију и узгој у ЦОП-у. У јутарњој визити, како открива, поред здравственог стања паса проверавају и храњење, на које полажу једнаку пажњу као и на исхрану војника. Капетан Илић истиче да је свако храњење паса под надзором ветеринара, дресера и командира. Штенад узраста до шест месеци једу три пута дневно, а потом два пута дневно.

– Наша војска не ослања се само на готову храну већ имамо посебно опремљену кухињу и куваре који псима спремају оброке по одређеним нормама. Српски војни пси једу намирнице које се користе и за исхрану људи, кувану јунетину, кромпир, шаргарепу, пиринач, јаја, млеко и хлеб. Све то мора да буде здравствено исправно, узорковано и топло – наглашава др Илић, који сматра да су кувана јела одлична за псећи стомак и здравље.

Он је и главни хирург у операционој сали и каже да су најтеже интервенције које имају преломи и торзије које се, срећом, код поменутих службених паса ретко дешавају.

– Најчешће болести које лечимо су екцеми и кожни проблеми, као и упале ушних канала којима су поприлично подложни шарпланинци и немачки овчари – истиче капетан прве класе Илић.

Пуковник Зденко Цвијетић додаје да им је најбитније да њихови пси имају добру превентиву, буду вакцинисани и очишћени од паразита. О њима брину непрестано, као и на било којој другој клиници.

– Центар за обуку паса припада Министарству одбране, али је специфичан јер једини у одбрамбеном систему има амбуланту коју је сертифицивала Управа за ветерину Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде – наглашава пуковник Цвијетић.

СПОМЕН-СОБА ЦЕНТРА

У Центру за обуку паса поносни су на спомен-собу у којој чувају историју узгоја и дресуре српских војних паса, која датира од 1932. године. Осим мноштва фотографија из живота у овој војној установи и особа које су обележиле њен рад, зидове спомен-собе краси и увеличана фотографија прве објаве о Центру, на којој је приказан дефиле старе југословенске војске са шарпланинцима у центру Ниша 1937. године. Испод ње је забележено да је на истом месту у тадашњој „Пантелејској“ касарни од 1933. до 1940. постојао Центар за узгој и дресуру паса коришћених искључиво за потребе старе југословенске војске у обезбеђењу граница. Њих су по завршетку обуке распоређивали по караулама, углавном дуж границе са Бугарском, уз напомену да су, на основу увида у приступачне податке, закључили да су шарпланици „врло поуздани као пси чувари у обезбеђењу границе“.

На зидовима тог својеврсног музеја стоји и да су у нишкој касарни на Црвеном крсту гајили око хиљаду голубова писмоноша који су као „голубови за везу“ служили за преношење порука. Један од најупечатљивијих детаља је скелет шарпланинца Дика, некадашњег љубимца ЦОП-а, који је оставио 1.500 потомака и неколико пехара попут оног из 1967, када је по лепоти и снази на међународној изложби у Новом Саду надмашио многе светске службене псе.

дип, чамац. Свему томе их постепено увежбавамо у младости јер они не воле велику буку, галаму, пуцњаву. Након што их обучимо, спремно кидишу на маркиранта без обзира на то што он пуца на њих. Наши службени пси су изузетно одани, поготово ако им пружимо максималну пажњу. Зато ми бринемо о њима до краја живота. Видови обуке и дресуре паса непрекидно се усавршавају, али основа је увек да пас ако обави задатак како ваља, добија награду у виду хране или игре. Ту у дресури долази до изражаја његова чувена играчка, лоптица коју увек тражи. Тако наш пас када тражи експлозов, немајући појам о томе шта је експлозивно средство, повезује да ће, када га пронађе, као награду добити лоптицу да се игра. Често нас новинари питају да ли им даје-

мо да пробају психоактивне супстанце како би их упознали и пронашли. Одговор је не, никада, већ их, слично као када траже експлозив, учимо да се потруде да пронађу дрогу, знајући да ће тиме заслужити своју лоптицу – каже пуковник Цвијетић.

Он истиче и да водич службеног пса не може да постане свако, да то мора да буде особа која воли псе и која је посвећена раду са њима.

– Задовољни смо стањем у Центру, који је у једном периоду претрпео смањење броја људи и паса и изгубио статус центра, али је поново формиран 2020, и то захваљујући великој подршци надлежних у Министарству одбране и Генералштабу Војске Србије – закључује командант ЦОП-а. ▀

